

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 546/2021-15

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára, zo sudkyne Jany Laššákovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej advokátom JUDr. Michalom Fecil'akom, Jesenná 8, Prešov, proti postupu Krajského súdu v Prešove v konaní vedenom pod sp. zn. 5 S 37/2020 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 4. októbra 2021 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a svojho práva na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 5 S 37/2020 (ďalej aj „napadnuté konanie“). Súčasne navrhuje, aby ústavný súd prikázal krajskému súdu konať bez zbytočných prietahov, priznal jej finančné zadosťučinenie v sume 10 000 eur a náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že krajskému súdu bola 3. novembra 2015 podaná správna žaloba o preskúmanie zákonnosti postupu a rozhodnutia žalovaného daňového úradu. Krajský súd v predmetnej veci rozhodol rozsudkom č. k. 5 S 42/2015-68 z 28. septembra 2016 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“) tak, že správnu žalobu zamietol a účastníkom konania nepriznal náhradu trov konania. Sťažovateľka 6. decembra 2016 podala proti uvedenému rozhodnutiu kasačnú sťažnosť, o ktorej Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) rozhodol rozsudkom č. k. 2 Sžfk 58/2017 z 30. apríla 2020 (ďalej len „rozsudok najvyššieho súdu“) tak, že rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Rozsudok

najvyššieho súdu bol krajskému súdu doručený 25. mája 2020 a sťažovateľke 2. júna 2020. Po vrátení veci najvyšším súdom bola prejednávanej veci na krajskom súde pridelená nová sp. zn. 5 S 37/2020.

3. Postup krajského súdu spolu s postupom najvyššieho súdu sťažovateľka 8. januára 2020 napadla ústavnou sťažnosťou, ktorú ústavný súd uznesením č. k. I. ÚS 152/2021 z 13. apríla 2021 odmietol ako zjavne neopodstatnenú. Sťažovateľka opätovne 10. decembra 2020 napadla postup krajského súdu v poradí druhou ústavnou sťažnosťou, ktorú ústavný súd uznesením č. k. I. ÚS 301/2021 z 13. júla 2021 odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

II.

Argumentácia sťažovateľky

4. V predmetnej ústavnej sťažnosti sťažovateľka uviedla, že touto v poradí treťou ústavnou sťažnosťou sa domáha ochrany svojich označených práv z dôvodu, že krajský súd v napadnutom konaní od doručenia rozsudku najvyššieho súdu 25. mája 2020 nevykonal žiadny úkon. Nečinnosť krajského súdu trvá ku dňu podania ústavnej sťažnosti viac ako 16 mesiacov. Podľa jej názoru je namietaná pasivita krajského súdu od doručenia rozsudku najvyššieho súdu neprímerane dlhá, pričom akcentuje, že konanie o jej žalobe trvá takmer šesť rokov, počas ktorých sa stále nachádza v právnej neistote.

5. Závažnosť porušenia svojich práv sťažovateľka odôvodňuje aj odkazom na rozhodovaciu činnosť súdnych autorít. Na podklade judikatúry zdôrazňuje, že účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, ku ktorému dochádza až právoplatným rozhodnutím súdu. Podľa nej nie je jej prípad právne a ani skutkovo zložitý, preto nesmie trvať neprímerane dlhú dobu. Sťažovateľkino správanie nemalo žiadny vplyv na prietahy v napadnutom konaní.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

7. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia orgánu verejnej moci (napr. II. ÚS 26/95). Pri výklade tohto základného práva si ústavný súd zároveň osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto

práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť a ich namietané porušenie možno preskúmať spoločne (IV. ÚS 90/2010, I. ÚS 190/2019, II. ÚS 27/2020).

8. Z hľadiska predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti sťažovateľky považoval ústavný súd za potrebné zdôrazniť, že podľa § 45 zákona o ústavnom súde je viazaný rozsahom a dôvodmi návrhu na začatie konania, ak § 89 tohto zákona neustanovuje inak. Viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania sa prejavuje predovšetkým vo viazanosti petitom, teda tou časťou ústavnej sťažnosti, v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa od ústavného súdu domáha, čím zároveň vymedzí predmet a rozsah konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Vzhľadom na to môže ústavný súd rozhodnúť len v rozsahu toho, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej ústavnej sťažnosti, a vo vzťahu k subjektu, ktorého označil za porušovateľa svojich práv. Ústavný súd výslovne zdôrazňuje, že viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania osobitne platí v prípadoch, v ktorých osoby požadujúce ochranu svojich základných práv a slobôd sú zastúpené zvoleným advokátom (IV. ÚS 287/2011, II. ÚS 644/2014, II. ÚS 660/2016).

9. V posudzovanej veci sťažovateľka v petite ústavnej sťažnosti napadla iba postup krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 S 37/2020, preto ústavný súd mohol potenciálne porušenie jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov posudzovať iba vo vzťahu k tomuto súdu a k napadnutému konaniu. Európsky súd pre ľudské práva v zásade posudzuje celkovú dĺžku konania na viacerých stupňoch súdov, ale aby to v uvedenom kontexte mohol posúdiť aj ústavný súd, musia byť samotnou ústavnou sťažnosťou napadnuté všetky príslušné súdy, ktoré v namietanom konaní participovali. Sťažovateľka síce v ústavnej sťažnosti poukazuje na neprimeranosť dĺžky konania od jeho začatia pred krajským súdom vedeného pod sp. zn. 5 S 42/2015, čo však nie je premietnuté v petite ústavnej sťažnosti. Tvrdenie o porušení ustanovení ústavy, listiny či dohovoru v postupe krajského súdu vedenom aj pod sp. zn. 5 S 42/2015, resp. najvyšším súdom, ktoré sťažovateľka uvádza v texte ústavnej sťažnosti mimo petitu, je potrebné považovať iba za súčasť jej argumentácie (napr. III. ÚS 149/04, II. ÚS 65/07, IV. ÚS 279/07). V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje aj na skutočnosť, že sťažovateľka už bola poučená o postupe pri označovaní konania, v ktorom namieta porušenie svojich práv (I. ÚS 301/2021, bod 10).

10. Ústavný súd sa preto zameril na sťažovateľkou vymedzené časové obdobie od doručenia rozsudku najvyššieho súdu (25. mája 2020), pričom pripomína, že činnosť krajského súdu v tomto napadnutom konaní už bola predmetom ústavnoprávneho prieskumu, v rámci ktorého ústavný súd skúmal činnosť krajského súdu od 25. mája 2020 do 10. decembra 2020 (podanie v poradí druhej ústavnej sťažnosti, pozn.) a ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú. Vzhľadom na to, že od predchádzajúceho rozhodnutia ústavného súdu o ústavnej sťažnosti sťažovateľky uplynuli len 3 mesiace, pričom nedošlo k podstatnej zmene okolností, ústavný súd sa pridržiava svojich záverov vyslovených v uznesení č. k. I. ÚS 301/2021 z 13. júla 2021, ktoré opakovane (po doplnení) dáva sťažovateľke do pozornosti.

11. Pri sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy zjavná neopodstatnenosť ústavnej sťažnosti môže vyplývať aj z toho, že porušenie základného práva sa namieta v konaní pred všeobecným súdom, ktoré z hľadiska svojho druhu a povahy netrvá tak dlho, aby sa dalo vôbec uvažovať o zbytočných prietahoch (napr. II. ÚS 93/03, III. ÚS 59/05, IV. ÚS 434/08, I. ÚS 210/2018), prípadne ak argumenty uvedené v ústavnej sťažnosti sťažovateľky nepreukázali v čase podania tejto sťažnosti takú intenzitu porušenia označeného základného práva, aby bola ústavná sťažnosť prijatá na ďalšie konanie (II. ÚS 93/03, II. ÚS 177/04, I. ÚS 192/2015).

12. Vychádzajúc z ústavnej sťažnosti a jej príloh, je zrejmé, že napadnuté konanie na krajskom súde prebieha od 25. mája 2020, keď mu bol vrátený spis z najvyššieho súdu na rozhodnutie o správnej žalobe, a ku dňu rozhodovania ústavného súdu o tejto ústavnej sťažnosti krajský súd vo veci nerozhodol.

Pokiaľ sťažovateľka namieta nečinnosť krajského súdu spočívajúcu v tom, že zo strany krajského súdu nebol iniciovaný žiaden procesný úkon, ústavný súd pripomína, že to automaticky nemusí nevyhnutne znamenať, že nekoná a vecou sa nezaobera (napr. III. ÚS 106/2018). Aj v rámci tohto obdobia treba počítať s fázou konania, ktorou je príprava na pojednávanie. V rámci tohto obdobia zákonný sudca musí mať určitý časový priestor, aby sa s celým spisom oboznámil, aby vec skutkovo vytriedil a zaoberal sa právnou stránkou veci.

13. Význam samotného konania a jeho výsledok je nepochybne pre sťažovateľku dôležitý a ústavný súd v žiadnom prípade nemá v úmysle tento význam zľahčovať. Vnímajúc však celkovú dĺžku samotného napadnutého konania, ktorú ústavný súd môže posudzovať (ku dňu rozhodovania ústavného súdu 17 mesiacov), ústavný súd konštatuje, že dĺžka napadnutého konania, ktorá sa predĺžila aj v dôsledku mimoriadnej pandemickej situácie na území Slovenskej republiky, nie je neprimeraná.

14. V tejto súvislosti ústavný súd podotýka, že nie každý zistený prietah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (I. ÚS 46/01, II. ÚS 57/01, III. ÚS 59/05, III. ÚS 372/09). Pojem zbytočné prietahy obsiahnutý v čl. 48 ods. 2 ústavy je pojem autonómny, ktorý možno vykladať a aplikovať predovšetkým materiálne. S ohľadom na konkrétne okolnosti veci sa totiž postup dotknutého súdu nemusí vyznačovať takými významnými prietahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako zbytočné prietahy v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 63/00). Ojedinelá nečinnosť súdu, hoci aj v trvaní niekoľkých mesiacov, sama osebe ešte nemusí zakladať porušenie sťažovateľom označeného základného práva (I. ÚS 42/01, III. ÚS 59/05, I. ÚS 191/2015). Na kratšie obdobia nečinnosti ústavný súd spravidla prihliada vtedy, keď sa vyskytli opakovane a zároveň významným spôsobom ovplyvnili dĺžku súdneho konania (I. ÚS 19/00, I. ÚS 39/00, I. ÚS 57/01), čo však nie je prípad v prejednávanej veci.

15. Na základe uvedeného ústavný súd nevyhodnotil doterajšiu dĺžku napadnutého konania od vrátenia veci najvyšším súdom (25. mája 2020, pozn.) do podania tejto ústavnej sťažnosti (4. októbra 2021, pozn.) ako nezlučiteľnú so základným právom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny a právom podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Po preskúmaní ústavnej sťažnosti a postupu krajského súdu v napadnutom konaní ústavný súd dospel k záveru, že doterajšia dĺžka napadnutého konania nesignalizuje nečinnosť v ústavne relevantnej intenzite, na základe ktorej by po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie bolo možné vysloviť porušenie sťažovateľkou označených práv. Ústavný súd preto ústavnú sťažnosť sťažovateľky pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

16. Pretože ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľky v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

17. Ústavný súd v závere pripomína, že ak by krajský súd v napadnutom konaní bez ospravedlniteľného dôvodu nepostupoval plynulo, resp. efektívne, sťažovateľke nič nebráni v tom, aby za splnenia všetkých podmienok predložila ústavnému súdu novú ústavnú sťažnosť.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. novembra 2021

Peter Molnár
predseda senátu